

REPUBLIKA HRVATSKA

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

CROATIAN COMPETITION AGENCY

KLASA: UP/I 034-03/24-04/006

URBROJ: 580-16/138-25-026

Zagreb, 7. listopada 2025.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, OIB: 54882480048 na temelju odredbi članka 13. stavka 2. te članka 20. stavka 1. točke 8. Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, br. 117/17., 52/21. i 27/24.), u upravnom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti protiv kupca ŽITAR društvo s ograničenom odgovornošću za poljoprivrednu proizvodnju, trgovinu i usluge, OIB: 66951972250, sa sjedištem u Donjem Miholjcu, Kralja Držislava 1, koji je zastupan po članu uprave Daliboru Vrbešiću, OIB: 89683306104 i prokuristu Ivanu Kneževiću, OIB: 27356115203, radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi dobavljačima pšenice, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur., predsjednica Vijeća, mr. sc. Branimira Kovačević, dipl. oec., zamjenica predsjednice Vijeća, Sandra Mikinac, dipl. iur. i Hrvoje Šeremet, dipl. iur., članovi Vijeća, sa sjednice 29/2025., održane 7. listopada 2025., donosi sljedeće

RJEŠENJE

I. Postupak u ovoj upravnoj stvari se obustavlja jer više ne postoje zakonske pretpostavke za daljnje vođenje postupka.

II. Ovo rješenje objavit će se na mrežnoj stranici Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, pri čemu će poslovne tajne sadržane u rješenju biti izuzete od javne objave.

Obrazloženje

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, OIB: 54882480048 (dalje u tekstu: AZTN), kao tijelo nadležno za provedbu Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, br. 117/17., 52/21. i 27/24.; dalje u tekstu: ZNTP) je po službenoj dužnosti, radi zaštite javnog interesa, na temelju odredbe članka 42. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09. i 110/21.; dalje u tekstu: ZUP) te u skladu s odredbama članka 13. i 14. ZNTP-a pokrenula upravni postupak protiv kupca ŽITAR društvo s ograničenom odgovornošću za poljoprivrednu proizvodnju, trgovinu i usluge, OIB: 66951972250, sa sjedištem u Donjem Miholjcu, Kralja Držislava 1 (dalje u tekstu: ŽITAR ili kupac ili stranka) radi utvrđivanja je li kupac iskoristio značajnu pregovaračku snagu nametanjem nepoštenih trgovačkih praksi svojim dobavljačima pšenice, obavijestivši o tome stranku obaviješću o pokretanju upravnog postupka od 11. studenoga 2024. (dalje u tekstu: obavijest od 11. studenoga 2024.).

Povod za pokretanje upravnog postupka bile su indicije koje je AZTN utvrdio prilikom istraživanja usklađenosti poslovanja ŽITARA s odredbama ZNTP-a pri kupnji pšenice, a koje

istraživanje AZTN provodi na temelju odredbe članka 17. stavka 1. ZNTP-a prema kojoj je ovlašten pisanim putem zahtijevati od stranaka u postupku i drugih pravnih ili fizičkih osoba koje nemaju položaj stranke u postupku, zadruga, strukovnih ili gospodarskih interesnih udruga ili udruženja i komora sve potrebne obavijesti, u obliku pisanih očitovanja te dostavu na uvid ugovora i drugih potrebnih podataka i dokumentacije, a sve kako bi utvrdio jesu li kupci/otkupljivači, među kojima i ŽITAR, uskladili svoje ugovore i/ili javno objavljene i obvezujuće uvjete te općenito način poslovanja s odredbama Zakona koji je prisilne (kogentne) naravi.

U svrhu provedbe predmetnog ispitivanja, AZTN je u okviru neupravnog postupka KLASA: 034-08/23-04/029 zahtjevima od 14. kolovoza 2023., 2. listopada 2023., 15. ožujka 2024. i 9. rujna 2024. zatražio dokumentaciju i očitovanja ŽITARA oko pravne osnove i načina poslovanja s deset, metodom uzorka, odabranih dobavljača: 1) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) 2) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) 3) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) 4) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) 5) [...], [...], [...], OIB: [...] (dalje u tekstu: [...]) 6) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) 7) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) 8) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) 9) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) i 10) [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]).

ŽITAR je dostavio tražene podatke i dokumentaciju te se pisano očitovao u podnescima od 4. rujna 2023., 17. listopada 2023., 9. travnja 2024. i 18. rujna 2024.

Iz dostavljene dokumentacije, kao i pojašnjenja ŽITARA, proizlazilo je da je pravna osnova za kupnju pšenice rod 2023. sa sedam promatranih dobavljača i to [...], [...], [...], [...], [...], [...] i [...] kupoprodajni ugovor tipskog sadržaja, s dobavljačem [...] sklopljen je ugovor individualiziranog sadržaja, dok je ŽITAR u odnosu na dobavljače [...] i [...], izjavio kako je od njih kupovao pšenicu rod 2023. na osnovi javno objavljenih uvjeta otkupa.

AZTN je inicijalno spornim označio način poslovanja ŽITARA s dobavljačem [...] budući da je iz dokumentacije koju je ŽITAR dostavio proizlazilo kako nisu ispunjeni uvjeti kojim bi činili dopuštenim poslovanje bez pisanog ugovora, na osnovi uvjeta otkupa pšenice, a u smislu odredbe članka 6. stavka 1. ZNTP-a.

Slijedom iznesenog, a s obzirom na indiciju koja upućuje na moguće nametanje nepoštene trgovačke prakse i postupanja protivnog odredbama ZNTP-a, AZTN je protiv kupca ŽITAR, na temelju odredbe članka 42. stavka 1. ZUP-a te odredbi članka 13. i članka 14. ZNTP-a, pokrenuo po službenoj dužnosti upravni postupak radi utvrđivanja iskorištavanja značajne pregovaračke snage nametanjem nepoštene trgovačke prakse propisane odredbom članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a.

U predmetnom upravnom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti, potrebno je bilo, prije svega, utvrditi je li ŽITAR nametnuo dobavljaču [...] nepoštenu trgovačku praksu na koju su upućivale utvrđene indicije, pri čemu je AZTN u obavijesti od 11. studenoga 2024. posebno ukazao kako će u okviru upravnog postupka biti ispitani svi elementi i sadržaj poslovnog odnosa ŽITARA s [...], ali i s ostalim dobavljačima pšenice od kojih je ŽITAR otkupljivao pšenicu rod 2023. bez posebnog pisanog ugovora.

AZTN je o predmetu upravne stvari upozorio ŽITAR u obavijesti od 11. studenoga 2024. uz pouku o mogućnosti iz odredbe članka 18. stavka 1. ZNTP-a da u roku od 60 dana od dana primitka obavijesti o pokrenutom upravnom postupku predloži preuzimanje obveza u obliku izvršenja određenih mjera i uvjeta te rokove u kojima će to učiniti kako bi se otklonile indicije koje upućuju na nepoštene trgovačke prakse i koje su bile povod za pokretanje ovoga upravnog postupka, a koju mogućnost ŽITAR nije iskoristio.

1. Utvrđivanje značajne pregovaračke snage kupca

Značajna pregovaračka snaga kupca u smislu ZNTP-a predstavlja procesnu pretpostavku od čijeg postojanja ovisi dopustivost pokretanja i vođenja upravnog postupka, dopustivost donošenja meritorne odluke te izricanja novčane kazne kupcu.

Slijedom toga najprije je bilo potrebno utvrditi ima li ŽITAR kao kupac značajnu pregovaračku snagu. Pri utvrđivanju postojanja značajne pregovaračke snage AZTN je postupao u skladu s odredbom članka 3. ZNTP-a koja propisuje kriterije i način utvrđivanja postojanja značajne pregovaračke snage kupca.

Sukladno odredbi članka 3. stavka 1. ZNTP-a smatra se da značajnu pregovaračku snagu ima kupac koji je ostvario ukupni godišnji prihod od najmanje 2.000.000,00 eura i koji je prihodovno snažniji od dobavljača, osim ako kupac dokaže da je dobavljač prihodovno jača ugovorna strana u odnosu na kupca.

Ako kupac ima povezana društva, ukupni godišnji prihod kupca izračunava se tako da se ukupnom godišnjem prihodu odnosno primicima kupca ostvarenima na području Republike Hrvatske pribrajaju ukupni godišnji prihodi odnosno primici njegovih povezanih društava na svjetskoj razini, a prema podacima iskazanim u posljednjem predanom godišnjem financijskom izvješću, konsolidiranom financijskom izvješću ako ga ima ili drugom odgovarajućem financijskom dokumentu. Dobiveni zbroj ukupnih prihoda kupca i s njim povezanih društava umanjuje se za iznos prihoda odnosno primitaka ostvarenih prodajom robe odnosno pružanjem usluga između tog kupca i s njim povezanih društava, a iznos ukupnog godišnjeg prihoda računa se bez poreza na dodanu vrijednost i ostalih neizravnih poreza (članak 3. stavak 2. i 3. ZNTP-a).

Odredbom članka 2. stavka 1. točke 9. ZNTP-a, povezana društva su definirana kao društva uređena općim propisima o trgovačkim društvima, pojmom poduzetnika pod kontrolom drugog poduzetnika uređenog općim propisom o zaštiti tržišnog natjecanja, uključujući društva koja neku od takvih povezanosti ostvaruju kroz fizičku osobu ili grupu fizičkih osoba koje djeluju zajednički u skladu s člankom 3. Priloga Preporuke Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. vezano uz definicije mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20. 5. 2003.; u daljnjem tekstu: Prilog Preporuke Komisije), dok je odredbom članka 2. stavka 1. točke 7. ZNTP-a kao kupac definirana svaka fizička ili pravna osoba (uključujući i skupinu takvih fizičkih i pravnih osoba), neovisno o poslovnom nastanu te osobe, ili svako javno tijelo u Europskoj uniji, odnosno svako javnopravno tijelo definirano u skladu s propisima kojima se uređuju upravni sporovi, koja kupuje poljoprivredne i prehrambene proizvode.

U trenutku kada je AZTN započeo svoje ispitivanje u okviru kojeg je pribavljao očitovanja od ŽITARA sukladno odredbi članka 17. stavka 1. ZNTP-a na snazi je bio Zakon o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu opskrbe hranom („Narodne novine“, br. 117/17. i 52/21.; dalje u tekstu: ZNTP 2021) koji je odredbom, članka 3. stavka 6. propisao kako se za utvrđivanje značajne pregovaračke snage kupca u smislu Zakona ne uzima u obzir ukupan godišnji prihod dobavljača, slijedno čemu je za ocjenu poslovanja ŽITARA i njegovih dobavljača bilo nužno utvrditi da je ŽITAR kupac koji ostvaruje ukupni godišnji prihod od najmanje 15.000.000,00 kuna, pa kako je tome bio slučaj, ZNTP 2021 se primjenjivao na poslovanje ŽITARA sa svim njegovim dobavljačima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, neovisno od ukupnog godišnjeg prihoda kojeg su sami dobavljači ostvarili.

U trenutku pokretanja ovog upravnog postupka na snazi je bio ZNTP koji je odredbom članka 3. stavka 1. propisao kako se smatra da značajnu pregovaračku snagu ima kupac koji je ostvario ukupni godišnji prihod od najmanje 2.000.000,00 eura i koji je prihodovno snažniji od dobavljača, osim ako kupac dokaže da je dobavljač prihodovno jača ugovorna strana u odnosu na kupca. Dakle, ostvareni godišnji prihod i dalje ostaje jedini kriterij relevantan za utvrđivanje

značajne pregovaračke snage, ali dok ostvareni ukupni godišnji prihod kupca od 2.000.000,00 eura AZTN utvrđuje sukladno pravilima propisanim odredbom članka 3. ZNTP-a, kada je riječ o ostvarenim prihodima dobavljača, teret je na kupcu da dokaže da s pojedinim dobavljačem poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda ne mora poslovati u skladu s odredbama ZNTP-a jer da bi eventualno bila riječ o dobavljaču koji je prihodovno jači od kupca. Tijekom upravnog postupka koji je prvenstveno bio usmjeren na ispitivanje poslovanja s dobavljačima u odnosu na koje je ŽITAR prvotno bio izjavio da posluje na osnovi javno objavljenih uvjeta otkupa, bez pisanog ugovora, a riječ je o dobavljačima: [...], [...], [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) i [...], OIB: [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]), ŽITAR nije AZTN-u dostavio dokaze da bi bilo koji od promatranih dobavljača bio prihodovna jača ugovorna strana u odnosu na njega.

Druga pretpostavka koja mora biti ispunjena da bi se ŽITAR smatrao kupcem sa značajnom pregovaračkom snagom u smislu odredbi ZNTP-a je da je ostvario prihode koji bi ga činili kupcem na kojeg se primjenjuju odredbe ZNTP-a.

U svrhu utvrđenja toga, AZTN je u trenutku pokretanja upravnog postupka izvršio uvid u posljednje predano godišnje (nekonsolidirano) financijsko izvješće za 2023. iz kojeg je razvidno kako je ŽITAR u toj godini ostvario ukupne prihode u iznosu od 18.605.824,59 eura. ŽITAR je ujedno i dio Grupe Krnjak, koju, a kako to proizlazi iz konsolidiranog godišnjeg financijskog izvješća za 2023. uz ŽITAR čine i sljedeća povezana društva odnosno povezane stranke: Krnjak d.o.o., Krajčine d.o.o., OPG Nedjeljko Mihalj, OPG Stipe Mihalj, OPG Mladen Mihalj, Farma Lipine d.o.o., Njive d.o.o., Cautio d.o.o., Miagro d.o.o., Straviana d.o.o., Miagro Energo d.o.o., Miagro Veterina d.o.o., Miterra d.o.o. i Žitar konto d.o.o. U 2023. Grupa Krnjak ostvarila je ukupne prihode u iznosu od 45.007.055,20 eura dok prema godišnjem (nekonsolidiranom) financijskom izvješću ŽITARA za 2023. proizlazi kako su prihodi od prodaje ŽITARA s poduzetnicima unutar grupe iskazani u iznosu od 7.487.861,38 eura.

Za vrijeme trajanja ovog upravnog postupka objavljeno je nekonsolidirano godišnje financijsko izvješće za 2024. iz kojeg je razvidno kako je ŽITAR u toj godini samostalno ostvario ukupne prihode u iznosu od 26.244.010,85 eura.

S obzirom na iznesene podatke nesporno je da je ŽITAR i samostalno, a onda i kao dio Grupe Krnjak tijekom cijelog upravnog postupka ostvario ukupne prihode u iznosu većem od 2.000.000,00 eura.

Imajući u vidu da su ispunjeni uvjeti iz odredbe članka 3. stavka 1. ZNTP-a, dakle, ŽITAR je ostvario ukupne godišnje prihode u iznosu većem od 2.000.000,00 eura, te da se smatra da su promatrani dobavljači [...], [...], [...] i [...] prihodovno slabiji od ŽITARA jer nije dokazao suprotno, ŽITARA se u smislu ZNTP-a može smatrati kupcem sa značajnom pregovaračkom snagom.

2. Ispitni postupak - pribavljanje podataka, dokumentacije i pisanih pojašnjenja te usmena rasprava

AZTN je u svrhu utvrđivanja posluje li ŽITAR sa svojim dobavljačima pšenice u skladu s odredbama ZNTP-a prikupljao podatke, dokumentaciju, pisana očitovanja i pojašnjenja kako od ŽITARA tako i od njegovih dobavljača, te je u skladu s odredbom članka 54. ZUP-a održao usmenu raspravu 14. veljače 2025.

U tom smislu analizirani su podaci i dokumentacija koje je ŽITAR dostavio uz podneske s priložima zaprimljene u nepravnom postupku KLASA: 034-08/23-04/029 od 4. rujna 2023., 17. listopada 2023., 9. travnja 2024. i 18. rujna 2024., koji su preneseni i čine sastavni dio spisa ovog upravnog predmeta, te očitovanje dobavljača [...] od 19. rujna 2024., kao i dokumentacija i očitovanja dostavljena uz podneske u ovome upravnom postupku i to

podnesci stranke s priložima od 29. studenoga 2024., 10. siječnja 2025. 19. veljače 2025. i 22. svibnja 2025., te podnesci s priložima dobavljača [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) od 19. ožujka 2025., [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) od 20. ožujka 2025., [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) od 21. ožujka 2025., [...], [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) od 24. ožujka 2025. i [...]), [...], [...] (dalje u tekstu: [...]) od 25. ožujka 2025.

Isto tako, radi razjašnjenja spornih pitanja, AZTN se zahtjevima od 9. rujna 2024. i 13. ožujka 2025. obratio i pojedinim dobavljačima koji su dali svoja pojašnjenja u pogledu bitnih odrednica poslovnog odnosa sa ŽITAROM.

Nadalje, zbog potrebe za saslušanjem svjedoka te ocjenjujući da je to korisno za rješavanje ove upravne stvari, AZTN je održao i usmenu raspravu 14. veljače 2025., u skladu s odredbama članka 54. ZUP-a na kojoj je proveo dokaz saslušanjem svjedoka [...], a ujedno je uzeta na zapisnik i izjava stranke o činjenicama i okolnostima koje je smatrala bitnima.

2.1. Podnesci – dostava podataka, dokumentacije i pisanih pojašnjenja

U svrhu ispitivanja jesu li kupci, među kojima i ŽITAR uskladili svoje ugovore i način poslovanja s odredbama ZNTP-a kada je riječ o kupnji pšenice, AZTN je 14. kolovoza 2023. zatražio popis svih domaćih i inozemnih dobavljača od kojih je ŽITAR kupovao pšenicu u razdoblju od 1. ožujka 2022. do dana zaprimanja zahtjeva odnosno do 16. kolovoza 2023. i to kako onih od kojih je kupovao pšenicu na temelju javno objavljenih uvjeta otkupa, tako i onih od kojih je kupovao na osnovi ugovora.

Od dostavljenog popisa dobavljača AZTN je, metodom uzorka, odabrao deset dobavljača: [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...] i [...] vodeći pritom računa o pojašnjenju ŽITARA kako sa sedam promatranih dobavljača i to [...], [...], [...], [...], [...], [...] i [...] posluje na osnovi kupoprodajnog ugovora tipskog sadržaja, s [...] na osnovi ugovora individualiziranog sadržaja, dok je od dobavljača [...] i [...] kupovao pšenicu na osnovi Uvjeta otkupa merkantilne pšenice rod 2023. U odnosu na odabrane dobavljače AZTN je 2. listopada 2023. zatražio dostavu ugovora i svih dodatka tim ugovorima, kao i svu popratnu dokumentaciju koja čini dio ugovorne dokumentacije, analitičke kartice ili drugi istovrstan financijsko-računovodstveni dokument za razdoblje od 1. lipnja 2023. do 30. rujna 2023., kao i pojašnjenja vezana uz poslovanje na osnovi uvjeta otkupa.

Nastavno na dokumentaciju i pojašnjenja koja je ŽITAR dao u podnescima od 4. rujna 2023. i 17. listopada 2023. i činjenicu da su se pojavile određene nejasnoće koje je bilo potrebno razjasniti, AZTN je zahtjevima od 15. ožujka 2024. i 9. rujna 2024. zatražio od ŽITARA daljnja očitavanja, a ujedno se zahtjevom od 9. rujna 2024. obratio i dobavljaču [...].

Nakon što je pokrenuo upravni postupak, AZTN je ispitivanje prvenstveno usmjerio na način poslovanja ŽITARA s onim dobavljačima za koje je ŽITAR izjavio kako posluje bez pisanog ugovora. Slijedno tome AZTN je zahtjevom od 11. studenoga 2024. zatražio od ŽITARA dodatna izjašnjenja i dokumentaciju vezano uz dobavljače [...], [...] i [...], koje je ŽITAR i dostavio 29. studenoga 2024. Nastavno na taj podnesak AZTN je utvrdio određene nedostatke u njemu u smislu da nisu bili potpisani od strane osoba ovlaštenih za zastupanje stranke pa je Zaključkom od 9. siječnja 2025. pozvao ŽITAR na otklanjanje nedostatka sukladno odredbi članka 73. stavka 1. ZUP-a. ŽITAR je 10. siječnja 2025. dostavio podnesak kojim nije samo otklonio nedostatak već je i dopunio ranije navode.

S obzirom na to da je ŽITAR tijekom postupka dostavljao dokumentaciju koja je bila u koliziji s njegovim izjavama i to onim u pogledu dobavljača s kojim posluje isključivo na temelju uvjeta otkupa bez ugovora, AZTN je u cilju da otkloni nejasnoće u pogledu toga raspravnim zapisnikom od 14. veljače 2025. naložio ŽITARU dostaviti popis svih domaćih i inozemnih dobavljača od kojih je ŽITAR otkupljivao pšenicu rod 2023. u razdoblju od 13. lipnja 2023. do

1. kolovoza 2023. isključivo na temelju javno objavljenih uvjeta otkupa, a ujedno je zatražio i dodatna pojašnjenja u pogledu dostavljene računovodstvene dokumentacije. ŽITAR je uz podnesak od 19. veljače 2025. dostavio popis dobavljača pšenice rod 2023. istaknuvši kako je posebno označio dobavljače koji su predali pšenicu na temelju javno objavljenih uvjeta otkupa uz naknadno dodatno pojašnjenje kako s pojedinim dobavljačima od kojih otkupljuje pšenicu na temelju javno objavljenih uvjeta ima također i ugovor iako to nije propisano. Sukladno odredbi članka 17. stavka 1. ZNTP-a AZTN se obratio dobavljačima za koje je ŽITAR naveo da je od njih kupovao pšenicu na osnovi javno objavljenih uvjeta. Podneske dobavljača sa zaprimljenim priložima i to podnesak dobavljača [...] od 19. ožujka 2025., [...] od 20. ožujka 2025., [...] od 21. ožujka 2025., [...] od 24. ožujka 2025. i [...] od 25. ožujka 2025. AZTN je 15. svibnja 2025. dostavio ŽITARU radi omogućavanja izjašnjavanja u skladu s odredbom članka 52. stavka 2. ZUP-a, a ujedno je zatražio i njegova dodatna očitovanja koji je udovoljio tom zahtjevu podneskom od 22. svibnja 2025.

Sva dostavljena dokumentacija i pojašnjenja stranke i njezinih dobavljača u pogledu upravne stvari detaljno su izložena i analizirana u točki 3. obrazloženja ovog rješenja.

2.2. Usmena rasprava održana 14. veljače 2025.

Radi utvrđivanja svih činjenica i okolnosti bitnih za razjašnjenje pravog stanja stvari, odnosno za rješavanje ove upravne stvari, a u skladu s odredbom članka 54. stavka 1. ZUP-a, AZTN je zaključkom od 23. siječnja 2025. odredio održavanje usmene rasprave, na koju je pozvao ovlaštenu osobu za zastupanje stranke ili osobu koju ona ovlasti, uz upozorenje da će ta osoba biti saslušana u svojstvu stranke na usmenoj raspravi. Ujedno je AZTN pozvao u svojstvu svjedoka [...].

Usmenoj raspravi koja je održana 14. veljače 2025. nazočili su stranka zastupana po Daliboru Vrbešiću, u svojstvu direktora stranke, te pozvani svjedok.

U bitnom, stranka je izjavila kako ostaje pri svim navodima iznesenim tijekom dotadašnjeg ispitnog postupka, kako onih iznesenih u okviru neupravnog postupka koji se vodio pod poslovnim brojem KLASA: 034-08/23-04/029, tako i onih danih u okviru ovoga upravnog postupka, potvrđujući da su dostavljeni podaci i dokumentacija potpuni i istiniti. Također, stranka je imala mogućnost postavljati pitanja svjedoku te iskazivati o svojem poslovanju s dobavljačima pšenice, kao i razjasniti indiciju koja je bila povodom pokretanja upravnog postupka, budući da je u skladu s odredbama članka 52. i 54. ZUP-a stranka poučena da ima pravo sudjelovati u ispitnom postupku, davati izjave i objašnjenja, iznositi činjenice i okolnosti bitne za rješavanje upravne stvari, pobijati točnost navoda koji se ne slažu s njezinim navodima, kao i pravo sudjelovati na raspravi i dopunjavati svoje navode.

Detaljan opis navoda stranke i svjedoka s usmene rasprave o pojedinim pitanjima izložen je u točki 3. obrazloženja ovog rješenja.

Dokaznih prijedloga stranka nije imala.

Stranku je AZTN raspravnim zaključkom, a na temelju ovlasti iz članka 17. stavka 1. ZNTP-a i uz pripadajuća upozorenja u smislu stavka 3. istoga članka, pozvao na dostavu dodatne dokumentacije i očitovanja potrebnih za razjašnjenje pojedinih aspekata poslovnih odnosa stranke i njezinih dobavljača čemu je stranka udovoljila u otvorenom roku.

Na sadržaj zapisnika s usmene rasprave stranka i saslušani svjedok nisu imali primjedbi, a što su potvrdili svojim potpisom na zapisnik.

3. Utvrđenje činjenica i okolnosti

AZTN je dostavljenu dokumentaciju, te očitovanja stranke i dobavljača ocjenjivao u smislu odredbi ZNTP-a kojima je propisan, kako obvezan sadržaj i oblik svakog ugovora sklopljenog između dobavljača i kupca poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, izuzeća od obveze sklapanja ugovora između dobavljača i kupca, tako i prakse koje su izrijekom zabranjene jer predstavljaju nepoštene trgovačke prakse.

ZNTP, kao prisilan propis kojim se štite poštene trgovačke prakse u lancu opskrbe hranom, propisao je obveznu pisanu formu ugovora između kupca i dobavljača poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, kao i minimalni obvezni sadržaj tih ugovora (članak 5. stavak 1. ZNTP-a). U tom smislu, ugovor između kupca i dobavljača mora sadržavati sve odredbe bitne za poslovni odnos ugovornih strana, a osobito odredbe o: 1) cijeni proizvoda ili o načinu određivanja, odnosno izračuna cijene, 2) kvaliteti i vrsti proizvoda koji se isporučuje kupcu, 3) uvjetima i rokovima plaćanja isporučenog proizvoda, 4) uvjetima i rokovima isporuke proizvoda, 5) mjestu isporuke proizvoda odredivog i/ili određenog adresom mjesta isporuke te 6) trajanju ugovora.

Izuzeća od obveze postojanja pisanog ugovora propisana su odredbom članka 6. stavka 1. i 2. ZNTP-a pa tako iznimno od odredbe članka 5. stavka 1. ZNTP-a pisani ugovor nije potreban ako dobavljač prihvati ponudu koja sadržava javno objavljene i obvezujuće uvjete kupca koji kupuje na otkupni blok primarni poljoprivredni proizvod radi njegove daljnje prodaje ili prerade, a ponuda sadržava odredbe iz članka 5. stavka 1. točaka 1. do 5. ZNTP-a odnosno ako dobavljač i kupac imaju sklopljen ugovor o zajedničkoj proizvodnji koji sadržava i odredbe iz članka 5. stavka 1. točaka 1. do 6. ZNTP-a i kada dobavljač isporučuje poljoprivredni ili prehrambeni proizvod kupcu koji je zadruga i/ili proizvođačka organizacija čiji je član dobavljač, ako statut zadruge odnosno osnivački akt proizvođačke organizacije sadržava odredbe koje su po sadržaju u skladu s člankom 5. stavkom 1. ZNTP-a.

S obzirom na to da, sukladno odredbi članka 4. stavka 2. točka 1. ZNTP-a, nepoštenu trgovačku praksu predstavlja nepostojanje pisanog ugovora između kupca i dobavljača, kao i pisani ugovor između kupca i dobavljača koji nije sastavljen u skladu s odredbama Zakona, AZTN je smatrao nužnim, ponajprije, ispitati sadrže li svi ugovori s promatranim dobavljačima sve obvezne sastojke propisane odredbom članka 5. stavka 1. ZNTP-a, odnosno je li u slučaju dobavljača od kojih je ŽITAR kupovao pšenicu na osnovi uvjeta otkupa riječ o nekom od izuzeća u smislu odredbe članka 6. ZNTP-a.

U odnosu na sedam dobavljača od kojih je ŽITAR otkupljivao pšenicu rod 2023. dostavljeni su ugovori istovjetnog (tipskog sadržaja): [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...], dok je ŽITAR u odnosu na dobavljače [...] i [...] izjavio kako posluje na temelju Uvjeta otkupa merkantilne pšenice rod 2023. godine, dok s dobavljačem [...] posluje na osnovi individualiziranog ugovora. Kako je 14. ožujka 2024. stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani nepoštenih trgovačkih praksi u lancu („Narodne novine“, broj 27/24., dalje u tekstu: ZID ZNTP) koji u bitnom mijenja odredbe koje se tiču utvrđivanja značajne pregovaračke snage kupca u smislu da osim što kupac mora ostvarivati ukupni godišnji prihod od 2.000.000,00 eura, mora uz to biti i prihodovno snažniji od dobavljača, AZTN nije nastavio ispitivanje poslovanja ŽITARA s dobavljačem [...]. Naime, iako je sukladno odredbi članka 3. stavka 1. ZNTP-a teret dokaza na kupcu da je riječ o poslovanju s dobavljačem koje ne bi potpadalo pod primjenu ZNTP-a, budući da je [...] pravna osoba za kojega su javno dostupna financijska izvješća, AZTN je izvršio uvid u posljednje predano nekonsolidirano godišnje financijsko izvješće utvrdivši kako je taj dobavljač u 2023. ostvario ukupne prihode veće od onih koje je u istom razdoblju ostvario kupac, konkretno [...] je ostvario [...] eura ukupnog godišnjeg prihoda, a ŽITAR 18.605.824,59 eura što [...] čini prihodovno jačom stranom u ovom odnosu. Slijedno tome, iako se ŽITAR nije izrijekom pozvao na tu činjenicu AZTN, vođen načelom učinkovitosti i ekonomičnosti iz odredbe članka 10. ZUP-a, u daljnjem tijeku postupka nije nastavio ispitivanje u smislu ZNTP-a jer ŽITAR kao kupac nema značajnu pregovaračku snagu u odnosu na [...].

Analizirajući ugovore i svu dokumentaciju koja čini sastavni dio ugovorne dokumentacije, te dovodeći tu dokumentaciju u korelaciju s očitovanjem stranke, pojašnjenjem dobavljača kao i pravnim poslovima koji su prethodili samoj kupoprodaji pšenice, ponajprije skladištenju, budući da je ŽITAR izjavio kako ima certificirano skladište u kojem zaprima žitarice, AZTN u pogledu sadržaja ugovora nije utvrdio indicije koje bi bile dostatan povod za pokretanje upravnog postupka.

Uz sadržaj ugovora AZTN je analizirao i provedbu ugovora, te pojedine aspekte poslovanja koji su u bitnom utjecali na odredbe ugovora, kao i na plaćanja kupca prema dobavljačima.

Zatražen da pojasni način poslovanja sa svojim dobavljačima pšenice ŽITAR je naveo kako u svoje skladišne kapacitete prima pšenicu na osnovi javnih uvjeta otkupa. Prijem i otkup pšenice izvršava se na vagi (silosu) ŽITARA, do koje dobavljač dovozi pšenicu. Na vagi se uzimaju podaci od vozača - tko je vlasnik pšenice i njegovi osobni podaci nakon čega dobavljač dobiva broj. Dalje se pšenica uzorkuje pomoću automatske sonde i to tako da se na uzorak stavlja broj pod kojim se vodi dobavljač, zatim se uzorak razdjeljuje i laboratorijski analizira pri čemu se utvrđuje vlaga, primjesa, hektolitar i protein. Vlaga, hektolitar i protein se određuju pomoću baždarenih aparata, a primjesa pomoću propisanih sita i vage. Uzorkovanje i analizu radi ovlaštena kontrolna kuća s kojom ŽITAR ima ugovor o suradnji. Vagar važe teret što predstavlja prvu odvagu i upućuje dobavljača na istovar na jedno od više istovarnih mjesta ovisno od rasporeda prijema kojeg određuje tehnolog. Nakon što dobavljač istovari pšenicu, praznim vozilom se vraća na vagu na drugu odvagu gdje dobiva vagarski list- prijemni blok s neto kilogramima i kompletnom analizom robe kojeg dobavljač potpisuje zajedno s vagarom. Odvaga se zatim printa u četiri primjerka, dva za dobavljača, jedan za vagara i jedan za portu na izlazu iz kruga ŽITARA. S primjerkom odvage dobavljač dolazi u službu obračuna koja radi obračun pšenice temeljem javno dostupnih uvjeta otkupa. Nakon napravljenog obračuna dobavljač izdaje račun/otkupni blok i dostavlja službi knjigovodstva na obradu i plaćanje prodane robe. Ako se pšenica ne prodaje po obračunskoj cijeni utvrđenoj uvjetima otkupa s dobavljačem se sačinjava ugovor na temelju kojeg onda dobavljači izdaju račun/otkupni blok.

Na okolnosti predaje pšenice i dogovora oko cijene AZTN je na usmenoj raspravi održanoj 14. veljače 2025. saslušao i svjedoka [...], jednog od dobavljača ŽITARA koji je pojasnio kako se ugovor može sklopiti tek kada je utvrđena kvaliteta pšenice, dakle, ne prije nego li je sama pšenica uopće isporučena. Prilikom dovoza pšenice u silos ŽITARA dobavljač ima saznanja kakva će biti cijena te pšenice jer to vidi iz obavijesti koju ŽITAR postavi na mjestu otkupa / prijema pšenice i u toj obavijesti budu navedeni parametri kvalitete pšenice kao i cijena koja se postiže za određeni standard pšenice. U slučaju da se od dana isporuke pšenice promijene uvjeti, svjedok je naveo kako bi se onda ti novi uvjeti također odnosili na njega odnosno primjenjuju se oni uvjeti koji budu na snazi u trenutku kada se dobavljač odluči prodati pšenicu ŽITARU. Naime, svjedok pojašnjava da on nije dužan prodati pšenicu ŽITARU ako mu nakon utvrđene kvalitete ne budu odgovarali uvjeti koje ŽITAR nudi, u tom slučaju ima mogućnost ostaviti pšenicu i dalje na skladištenju i prodati nekom drugom. Pretpostavlja da bi u tom slučaju plaćao naknadu za skladištenje, ali to se do sada nikada nije dogodilo jer mu u pravilu odgovaraju uvjeti koje ŽITAR ponudi. Do prijenosa vlasništva pšenice dolazi onog trenutka kada on odluči prodati pšenicu ŽITARU, a to je trenutak kada se usuglase oko svih uvjeta ugovora i kada sklope sam ugovor.

ŽITAR je dostavio AZTN-u i Cjenik uskladištenja, ulaza, izlaza i sušenja pšenica rod 2023. od 13. lipnja 2023. (dalje u tekstu: Cjenik) iz kojeg su razvidni troškovi sušenja i troškovi silosa, te je propisano kako se skladištnina naplaćuje počev od 1. kolovoza 2023. AZTN nije ulazio u ispitivanje samog skladištenja i troškova vezanih uz to budući da je riječ o pravnom poslu koji se zasniva, u pravilu, prije same kupoprodaje pšenice jer kako su to i ŽITAR i svjedok naveli pšenica se najprije skladišti, a do prijenosa vlasništva dolazi kada se utvrdi kvaliteta i kada se kupac i dobavljač usuglase oko svih uvjeta kupoprodaje, odnosno nakon što vlasnik pšenice doista odluči prodati pšenicu kupcu u kojem trenutku postaje dobavljač u smislu ZNTP-a.

AZTN je u odnosu na sve dobavljače promatrane u okviru neupravnog postupka detaljno proučio svu ugovornu dokumentaciju, sve zapisnike o kvaliteti, kontrolirao je odgovaraju li obračuni napravljeni po ŽITARU tim zapisnicima i njima utvrđenoj kvaliteti pšenice i je li u konačnici ŽITAR platio ugovorenu cijenu dobavljaču i je li ju platio unutar roka koji je propisan ZNTP-om. Nakon detaljne analize, kada je riječ o dobavljačima s kojima ŽITAR ima sklopljen ugovor i kada je riječ o načinu provedbe ugovornih odredbi, AZTN nije utvrdio indicije koje bi bile dostatne za pokretanje upravnog postupka.

Nadalje, u odnosu na dobavljače [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...] i [...] nije utvrđeno prekoračenje roka plaćanja, odnosno sva su plaćanja izvršena u roku određenom odredbom članka 5. stavka 7. ZNTP-a kojom je određeno da ako ugovorom nije predviđena redovita isporuka proizvoda, uvjeti i rokovi plaćanja za ostale poljoprivredne i prehrambene proizvode koji se ne smatraju pokvarljivim, ne smiju biti dulji od 60 dana računajući od dana isporuke ili ne smiju biti dulji od 60 dana računajući od dana izdavanja računa odnosno otkupnog bloka ili zaprimanja računa na kojem je utvrđen iznos koji treba platiti, ovisno o tome koji od navedenih datuma nastupa kasnije.

Međutim, kada je riječ o dobavljačima u odnosu na koje se ŽITAR očitovao o tome da posluje bez pisanog ugovora, na osnovu uvjeta otkupa pšenice, AZTN je u odnosu na dobavljača [...] utvrdio indicije koje su upućivale na to da mu ŽITAR moguće nameće nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a. Budući da utvrđena indicija ukazuje na moguće poslovanje ŽITARA na osnovi ponuda koje sadrže javno objavljene i obvezujuće uvjete, dakle, bez pisanog ugovora i u slučaju kada, kako su to do tada utvrđene činjenice upućivale, nisu ispunjeni uvjeti za takav način poslovanja, AZTN je smatrao potrebnim, radi zaštite javnog interesa, provjeriti osnovanost i način cjelokupnog poslovanja ŽITARA u promatranoj 2023. i s ostalim dobavljačima pšenice od kojih je ŽITAR otkupljivao pšenicu rod 2023. bez posebnog pisanog ugovora odnosno na osnovi uvjeta otkupa. Posljedično tome, AZTN je u obavijesti od 11. studenoga 2024. upozorio ŽITAR da će se u upravnom postupku ispitivati njegovo poslovanje s dobavljačima s kojima je poslovao bez pisanog ugovora. Utvrđenja do kojih je AZTN došao tijekom upravnog postupka i njegovi zaključci o postupanju koje je predstavljalo indiciju koja je bila povodom za pokretanje uspravnog postupka obrazložena su u točki 3.1. obrazloženja ovog rješenja.

3.1. Utvrđenja AZTN-a vezano uz poslovanje s dobavljačima bez pisanog ugovora

Uz podnesak od 4. rujna 2023. ŽITAR je dostavio popis dobavljača od kojih je kupovao pšenicu rod 2022. i 2023. ujedno navodeći i način na koji je kupovao tu pšenicu u smislu je li sklapao pisani ugovor ili je, pak, bila riječ o kupnji pšenice na osnovi javno objavljenih uvjeta otkupa. Promatrajući način na koji je otkupljivana pšenica rod 2023., iz podataka koje je dostavio ŽITAR, utvrđeno je da od tri dobavljača otkupio pšenicu na osnovi javno objavljenih uvjeta otkupa pšenice, da s jednim dobavljačem ima sklopljen ugovor individualiziranog sadržaja, a s 32 dobavljača da je sklopio tipski ugovor.

AZTN je za potrebe ispitivanja usklađenosti sa ZNTP-om, metodom uzorka, odabrao deset dobavljača pri čemu su bile zastupljene obje kategorije dobavljača, dakle, dobavljači u odnosu na koje je ŽITAR u podnesku od 4. rujna 2023. izjavio kako je poslovao na osnovi ugovora – iz skupine takvih dobavljača AZTN je odabrao dobavljače: [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...], [...] i [...], dok je iz skupine dobavljača za koje je ŽITAR naveo da je kupovao pšenicu bez pisanog ugovora, na osnovi uvjeta otkupa, a u kojoj skupini su tri takva dobavljača: [...], [...] i [...], AZTN odabrao za promatranje dobavljačicu [...].

U odnosu na prvu skupinu dobavljača AZTN je zahtjevom od 2. listopada 2023. zatražio dostavu ugovora i svih dodataka tim ugovorima, kao i sve priloge ugovorima i dodacima tim ugovorima te drugu popratnu dokumentaciju koja se veže uz njih i čini dio ugovorne dokumentacije. Nakon što je ŽITAR uz podnesak od 17. listopada 2023. dostavio ugovornu

dokumentaciju AZTN je uočio kako u odnosu na dobavljača [...] nije dostavljen ugovor pa je zahtjevom od 15. ožujka 2024. zatražio od ŽITARA ponovno očitovanje o tome posluje li s ovim dobavljačem na osnovi ugovora, u kojem slučaju je onda zatražio i dostavu tog ugovora. ŽITAR je u podnesku od 9. travnja 2024. naveo kako je izjava sadržana u njegovom podnesku od 4. rujna 2023. da posluje s [...] na osnovi tipskog ugovora pogrešna budući da s tim dobavljačem „radi na osnovi uvjeta otkupa“.

Kako je to uvedeno u točki 3. obrazloženja ovog rješenja i navedeno, jedini izuzeci kada je kupcu dopušteno poslovanje bez ugovora s dobavljačima poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda taksativno su nabrojani u odredbi članka 6. ZNTP-a i jedino ako se takvo poslovanje kupca može podvesti pod neki od propisanih izuzeća neće biti slučaj zabranjene nepoštene trgovačke prakse. Slijedno tome kako se ŽITAR pozvao na to da nema pisani ugovor s određenim dobavljačima jer je poslovao s njima na osnovi uvjeta otkupa valjalo je utvrditi jesu li ispunjeni uvjeti iz odredbe članka 6. stavka 1. ZNTP-a kojom je propisano da pisani ugovor nije potreban ako dobavljač prihvati ponudu koja sadržava javno objavljene i obvezujuće uvjete kupca koji kupuje na otkupni blok primarni proizvod radi njegove daljnje prodaje ili prerade, a ponuda sadržava odredbe iz članka 5. stavka 1. točaka 1. do 5. ZNTP-a.

a) Primarni poljoprivredni proizvod

Prvi uvjet koji mora biti ispunjen kada je riječ o dopuštenom izuzetku je da je riječ o kupnji primarnog poljoprivrednog proizvoda.

Odredbom članka 2. stavka 1. točka 5. ZNTP-a kao primarni poljoprivredni proizvod definiran je onaj proizvod koji je nastao kao rezultat proizvodnje, obrađivanja ili uzgoja, uključujući žetvu, berbu ili pobiranje plodova, mužnju i uzgoj životinja prije klanja, kao i lov, ribolov te sakupljanje divljih plodova i biljaka, a u što se nedvojbeno pšenica uvrštava.

b) Prihvrat ponude koja sadržava javno objavljene i obvezujuće uvjete

Drugi uvjet koji mora biti kumulativno ispunjen je da je dobavljač prihvatio ponudu koja sadržava javno objavljene i obvezujuće uvjete.

Tijekom ispitivanja usklađenosti poslovanja ŽITARA s odredbama ZNTP-a, ŽITAR je dostavio AZTN-u svoje Uvjete otkupa merkantilne pšenice rod 2023. godine iz kojih je razvidno da su bili u primjeni od 13. lipnja 2023. do 13. srpnja 2023. (dalje u tekstu: Uvjeti otkupa pšenice I), koje su potom zamijenili Uvjete otkupa merkantilne pšenice rod 2023. godine u primjeni od 13. srpnja 2023. do 1. kolovoza 2023. (dalje u tekstu: Uvjeti otkupa pšenice II) i za koje je izjavio kako ih je javno objavio i učinio dostupnim potencijalnim dobavljačima na više mjesta - oglasnoj ploči, vagi, upravnoj zgradi i silosu, a što je potvrdio i svjedok [...] iskazujući na usmenoj raspravi 14. veljače 2025. kako je upoznat s uvjetima upravo jer je ŽITAR učinio te uvjete dostupne na mjestu otkupa.

Dobavljači svojim potpisom na otkupnom bloku/ obračunu pšenice rod 2023. izražavaju svoju suglasnost s načinom obračuna i utvrđivanja otkupa pšenice.

c) Javno objavljeni uvjeti usklađeni s odredbama ZNTP-a

Treći uvjet propisan odredbom članka 6. stavka 1. ZNTP-a je da ta ponuda koja sadržava javno objavljene i obvezujuće uvjete sadržava odredbe iz članka 5. stavka 1. točaka 1. do 5. ZNTP-a, dakle odredbe o: 1) cijeni poljoprivrednog proizvoda ili načinu određivanja, odnosno izračuna cijene, 2) kvaliteti i vrsti poljoprivrednog proizvoda koji se isporučuje otkupljivaču, 3) uvjetima i rokovima plaćanja isporučenog poljoprivrednog proizvoda 4) uvjeti i rokovi isporuke poljoprivrednog proizvoda i 5) mjestu isporuke proizvoda.

Uvidom u sadržaj Uvjeta otkupa pšenice I i II, AZTN je zaključio kako sadrže kvalitativne parametre pšenice, te cijenu koja je vezana za klasu, a ujedno se pozivaju na Cjenik iz kojeg su razvidni troškovi sušenja i troškovi silosa koji terete dobavljače/proizvođače. Predmetni uvjeti otkupa pšenice I i II određuju kako ŽITAR kao otkupljivač otkupljuje merkantilnu pšenicu rod 2023. po uvjetima sadržanim u njima koji obvezuju i imaju se smatrati sporazumom između otkupljivača i poljoprivrednog proizvođača. Merkantilna pšenica otkupljuje se na bazi standard kvalitete: vlaga 13,5 %, ukupne primjese 5 %, ulazni kalo 1 % bez obračuna drugih troškova izuzev troška sušenja. Uz ispunjen uvjet hektolitarske mase, cijena se obračunava ovisno o postotku proteina pri čemu su jasno navedeni parametri u pogledu proteina, hektolitarske mase, klasa u koju se svrstava pšenica ovisno o udjelu proteina i hektolitarskoj masi, kao i cijena za takvu pšenicu. Također je određeno da se sva pšenica hektolitarske mase ispod 74 kg/hl smatra IV. klasom, određen je način na koji će se korigirati isporučene količine pšenice ovisno o sadržaju vlage i primjese koje prelaze standard kvalitetu, a što se tiče troška sušenja kojeg mora snositi dobavljač navedeno je da se taj trošak obračunava prema Cjeniku prema kojemu su cijena usluge sušenja razlikuje ovisno od postotka vlage. Također, osim navedenog, javno objavljeni uvjeti koji predstavljaju ponudu sadrže i odredbe koje se odnose na uzorkovanje i analizu kvalitete pšenice, zatim navode kako dobavljač svojim potpisom na otkupnom bloku/ obračunu pšenice rod 2023. izražava svoju suglasnost s načinom obračuna i utvrđivanja otkupa pšenice. U pogledu mjesta isporuke određen je paritet fca silos ŽITAR, Donji Miholjac i pista Kapelna, dok je vezano za plaćanje određeno da će uslijediti sedam dana od dana obračuna, odnosno od kada ŽITAR izda uslužno otkupni blok ili od kada primi račun dobavljača pšenice. Ujedno je Uvjetima otkupa pšenice I određeno da traju do popunjavanja silosnih kapaciteta otkupljivača, a najduže do 13. srpnja 2023., dok Uvjeti otkupa pšenice II propisuju da vrijede najduže do 1. kolovoza 2023.

Kako bi utvrdio je li moguće u pogledu propisanih kvalitativnih parametara pšenice ŽITAR odstupio od mjerodavnih pravnih propisa na štetu dobavljača, a što je moglo posljedično značiti da netransparentno umanjuje količinu, kakvoću i/ili vrijednost poljoprivrednog proizvoda standardne kvalitete što predstavlja nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 11. stavka 1. točke 10. ZNTP-a, AZTN je odredbe javno objavljenih ponuda pšenice rod 2023. koje se odnose na kvalitativne parametre doveo u vezu s Pravilnikom o ugovornim odnosima pri otkupu pšenice („Narodne novine“, broj 62/19.; dalje u tekstu: Pravilnik) budući da su tim provedbenim aktom utvrđeni parametri kvalitete i kvalitativne klase prilikom otkupa pšenice. U pogledu utvrđivanja sadržaja bitnih sastojaka koje javno objavljeni uvjeti moraju sadržavati ŽITAR je prilikom određivanja kvalitete i vrste poljoprivrednog ili prehrambenog pšenice koja mu se isporučuje postupio u skladu s odredbom članka 4. stavaka 1. i 2. Pravilnika razvrstavši pšenicu u klase imajući u vidu posebno hektolitarsku masu izraženu u kg/hl, udio proteina izražen u % na suhu tvar, vlagu izraženu u % i primjese izražene u %, kao kvalitativne parametre. Ujedno su jasno propisani minimalni zahtjevi kvalitete za isporuku, te za svaki kvalitativni parametar polazna ili standardna vrijednost te utjecaj njegove promjene na izračun cijene, te je ŽITAR jasno naveo u javno objavljenim uvjetima koju kvalitetu pšenice prihvaća za otkup, pod kojim je uvjetima moguć otkup pšenice koja ne udovoljava kvalitativnim parametrima, te je propisao na koji način se parametri kvalitete odražavaju na cijenu. Dakle, cijena se izračunava prema kvalitativnoj klasi pšenice (I., II., III. i IV. klasa) ovisno o postotku proteina uz ispunjen uvjet hektolitarske mase, a ujedno je ŽITAR odredio i način korekcije cijene. Usporedbom kvalitativnih parametara iz Uvjeta otkupa pšenice I i II s onim sadržanim u tablici koja čini sastavni dio Pravilnika, AZTN nije utvrdio razmimoilaženja odnosno nije utvrdio da bi ŽITAR kroz propisane kvalitativne parametre odstupio od mjerodavnih pravnih propisa na štetu dobavljača.

Slijedno izloženom, može se zaključiti da je ŽITAR u ponudi koja sadržava javno objavljene i obvezujuće uvjete na jasan način definirao cijenu pšenice i parametre koji utječu na tu cijenu, kao i način njezinog korigiranja, zatim je propisao kvalitetu i vrstu poljoprivrednog proizvoda, kao i uvjete i rokove plaćanja koji su u skladu s odredbom članka 5. stavka 7. ZNTP-a. U odnosu na uvjete i rokove isporuke poljoprivrednog proizvoda, vidljivo je kako je stranka u

svojim javno objavljenim uvjetima navela kako uvjeti i rokovi isporuke vrijede od 13. lipnja 2023. do 13. srpnja 2023. (Uvjeti otkupa pšenica I) i od 13. srpnja 2023. do 1. kolovoza 2023., dakle, do dana do kada vrijede uvjeti otkupa dobavljač mora isporučiti robu.

Iz pisanih očitovanja kao i iskaza ŽITARA i svjedoka [...] danih na usmenoj raspravi održanoj 14. veljače 2025. proizlazi da se pšenica najprije uslužno skladišti, dakle, bez naplate skladišnine, a što je i u skladu s Uvjetima otkupa pšenice I i II te samim Cjenikom, a do kupoprodaje dolazi onog trenutka kada se dobavljač odluči prodati svoju pšenicu upravo ŽITARU jer po kazivanju svjedoka ne postoji njegova obveza prodati pšenicu ŽITARU ako mu nakon utvrđene kvalitete ne budu odgovarali ponuđeni uvjeti, u tom slučaju ima mogućnost ostaviti pšenicu i dalje na skladištenju uz plaćanje skladišnine i prodati nekom drugom. ŽITAR je na tom tragu na usmenoj raspravi 14. veljače 2025. pojasnio kako dobavljači isto tako imaju pravo kalkulirati vezano uz otkupnu cijenu i primjerice čekati da se na tržištu cijena promjeni odnosno da poraste i onda je moguće da dobavljač odluči uopće ne prodati pšenicu ŽITARU jer kod nekog drugog kupca postiže bolju cijenu. ŽITAR dalje navodi da u takvim slučajevima kao poslovni partner dobavljača s kojima želi održati dobar odnos u mogućnosti je ponuditi takvim dobavljačima određeni grace period u kojem mogu skladištiti pšenicu u silosima ŽITARA bez naknade, a nakon toga ako dobavljač i dalje želi ostaviti pšenicu u skladištu naplaćivala bi se naknada prema Cjeniku. ŽITAR ističe da sve dok dobavljač ne pristane prodati pšenicu i dok se ne usuglasi s ponuđenim uvjetima kupoprodaje, dobavljač je taj koji je vlasnik pšenice i s njome može uredno raspolagati. Nadalje, navodi kako se načelno dobavljač može odlučiti nikada ne prodati pšenicu, može se odlučiti izuzimati pšenicu iz silosa za svoje potrebe, primjerice, za potrebe stoke, ali ono što je bitno naglasiti da dobavljač kao vlasnik slobodno raspolaže tom pšenicom. U trenutku kada se dobavljač, čija je roba već uskladištena u silosu ŽITARA odluči da mu želi prodati pšenicu pristupa se izradi potrebne dokumentacije - sklapanju kupoprodajnog ugovora odnosno, ako dobavljač nije obveznik izdavanja računa, na osnovi zapisnika o analizi kvalitete kojeg sačinjava kontrolna kuća, sastavlja se obračunski blok kojeg uz ŽITAR potpisuje i dobavljač pšenice, izražavajući tako svoju suglasnost s načinom obračuna i utvrđivanja otkupa pšenice nakon čega ŽITAR izdaje otkupni blok kojeg također potpisuju on i dobavljač i na temelju toga obavlja plaćanje. Dakle, pšenica je najprije isporučena u silos ŽITARA na uskladištenje odnosno povjerena mu je kao skladištaru na primanje i čuvanje i sukladno odredbi članka 745. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine”, br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22., 156/22. i 155/23.) i od trenutka uskladištenja ŽITAR odgovara za štetu na robu koja nije uzrokovana višom silom, krivnjom ostavodavca, manama ili prirodnim svojstvima. Budući da je taj pravni posao prethodio kupoprodaji, u trenutku kada dolazi do kupoprodaje, pšenica se već nalazila kod ŽITARA u njegovom svojstvu skladištara tako da nije došlo do faktične isporuke robe za potrebe kupoprodaje, a do prijenosa vlasništva dolazi onog trenutka kada je dobavljač prodao pšenicu kupcu. Nadalje, Uvjeti otkupa pšenice I i II određuju mjesto isporuke kao i fca paritet, dakle, dobavljač je dužan pšenicu dovesti do mjesta kojeg je odredio kupac, a to je u konkretnom slučaju silos ŽITARA, Donji Miholjac, pista Kapelna. Iz opisanog se jasno može zaključiti da trošak i rizik nad robom prelazi na kupca kada mu dobavljač isporuči pšenicu u ugovorenom mjestu, a to je upravo mjesto na kojem se nalazi silos kupca.

Slijedom iznesenoga, u pogledu sadržaja javno objavljenih uvjeta otkupa pšenice rod 2023. AZTN je ocijenio kako sadrže sve odredbe bitne za poslovni odnos između ŽITARA kao kupca i njegovih dobavljača pšenice, a osobito odredbe iz članka 5. stavka 1. točaka 1. do 5. ZNTP-a.

d) Kupnja primarnog poljoprivrednog proizvoda na otkupni blok

Odredba članka 7. stavka 1. ZNTP-a određuje kako za isporuku poljoprivrednog ili prehrambenog proizvoda mora biti izdan račun u skladu s poreznim propisima ili otkupni blok. Otkupni blok sukladno stavku 4. istog članka Zakona izdaje kupac umjesto dobavljača i mora sadržavati elemente vezane uz obračun vrijednosti i to količinu preuzete robe, kakvoću i

utvrđenu cijenu te jasno navedeni iznos ugovorenih popusta ili rabata i točnu specifikaciju na što se iznosi odnose u skladu s javno objavljenim i obvezujućim uvjetima kupca prema dobavljaču.

ZNTP ne definira dobavljače koji nemaju obvezu izdavati račun budući da to proizlazi iz drugih mjerodavnih pravnih propisa. Tako je, primjerice, obveza izdavanja računa propisana odredbom članka 62. stavka 1. Općeg poreznog zakona („Narodne novine“, br. 115/16, 106/08, 42/20, 114/22 i 152/24) prema kojoj su svi porezni obveznici dužni izdavati račune te voditi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja prema propisima kojima se uređuje pojedina vrsta poreza. Prema tome, jesu li poljoprivrednici za prodane proizvode obvezni izdati račun ovisi o njihovom poreznom statusu i činjenici smatraju li se obveznikom pojedine vrste poreza.

U smislu odredbe članka 29. stavka 3. Zakona o porezu na dohodak („Narodne novine“, br. 115/16., 106/18., 121/19., 32/20., 138/20., 151/22., 114/23., 152/24.; dalje u tekstu: Zakon o porezu na dohodak) fizičke osobe su po osnovi djelatnosti poljoprivrede obveznici poreza na dohodak ako su po toj osnovi obveznici poreza na dodanu vrijednost (dalje u tekstu: PDV) po posebnom zakonu ili po toj osnovi ostvaruju ukupni godišnji primitak veći od 10.685,00 eura. Prema tome poljoprivrednik/OPG koji se ne smatra obveznikom poreza na dohodak (poljoprivrednik čiji ukupni godišnji primitak nije veći od 10.685,00 eura i nije obveznik PDV-a) pri prodaji svojih poljoprivrednih proizvoda nije obavezan izdati račun. Za otkupljene poljoprivredne proizvode od poljoprivrednika/OPG-a koja nije porezni obveznik kupac/otkupljivač je obavezan izdati otkupni blok.

Već inicijalnom provjerom dokumentacije proizlazilo je kako [...] nije dobavljač koji nema obvezu izdavati račun i umjesto kojeg kupac uslužno izdaje otkupni blok. Naime, uz podnesak od 17. listopada 2023. ŽITAR je dostavio AZTN-u račun broj [...] kojega je [...] 2. kolovoza 2023. izdao ŽITARU na iznos [...] eura, dakle, [...] eura uvećano za PDV te je ŽITAR 8. kolovoza 2023. izvršio plaćanje otkupljene pšenice po navedenom računu.

Iz ovog proizlazi da je konkretno [...] kao fizička osoba koja obavlja gospodarsku djelatnost u sustavu PDV-a pa već po toj osnovi, a sukladno svojoj obvezi propisanoj odredbom članka 78. Zakona o porezu na dodanu vrijednost („Narodne novine“, br. 73/13., 99/13., 148/13., 153/13., 143/14., 115/16., 106/18., 121/19., 138/20., 39/22., 113/22., 33/23., 114/23., 35/24, 152/24. i 52/25.), u svojstvu poreznog obveznika izdao je račun drugom poreznom obvezniku za obavljenу isporuku robe na kojem je iskazao i PDV za isporučenu robu, dakle, u konkretnom slučaju nije ispunjen uvjet iz odredbe članka 6. stavka 1. ZNTP-a da kupac kupuje primarni poljoprivredni proizvod na otkupni blok, što je onda ukazivalo na to da je ŽITAR poslujući s ovim dobavljačem bez pisanog ugovora moguće povrijedio odredbe ZNTP-a.

3.1.1. Utvrđenja AZTN-a vezano uz indiciju koja je bila povod za pokretanje upravnog postupka

Nakon analize dostavljene dokumentacije i očitovanja ŽITARA, AZTN je inicijalno spornim označio način poslovanja ŽITARA s dobavljačem [...], budući da je iz dokumentacije koju je ŽITAR dostavio kao i izjava koje je početno dao, proizlazilo kako je moguće poslovao s dobavljačem [...] bez postojanja pisanog ugovora, a da nisu ispunjeni uvjeti kojim bi činili takvo izuzeće od obveze sklapanja pisanog ugovora dopuštenim, što onda predstavlja nepoštenu trgovačku praksu iz odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a.

Nakon što je obaviješću od 11. studenoga 2024. obaviješten o pokretanju upravnog postupka i indiciji koja je bila povodom za to, ŽITAR je dostavio AZTN-u podnesak 29. studenog 2024. u kojem se, između ostalog i očitovao o samoj indiciji navodeći kako nije priložio ugovor s [...], jer je prethodno dokumentaciju dostavljao odjel računovodstva i financija koji nije imao navedeni ugovor i da se kompletna dokumentacija sada nalazi u odjelu komercijale i obračuna,

ali da ugovor svakako postoji te kao dokaz dostavlja i sam Kupoprodajni ugovor [...] sklopljen 27. srpnja 2023. između njega kao kupca i dobavljača [...]. U podnesku od 10. siječnja 2025. kojim je ispravljen i dopunjen podnesak od 11. studenoga 2024. ŽITAR je izjavio kako je djelatnik koji je radio na obračunu pšenice na dugotrajnom bolovanju pa da je napravio previd naznačujući ranije da s ovim dobavljačem posluje na osnovi uvjeta otkupa kada zapravo posluje na osnovi ugovora.

Kako je ŽITAR najprije u podnesku od 3. rujna 2023. izjavio da s ovim dobavljačem posluje na osnovi ugovora, pa kada je AZTN zatražio taj ugovor, ŽITAR ga nije dostavio uz izričiti navod u podnesku od 9. travnja 2024. kako s tim dobavljačem „radi na osnovi uvjeta otkupa“, da bi onda, nakon što je posljedično toj izjavi pokrenut upravni postupak, izjavio da ipak posluje na osnovi ugovora, AZTN je smatrao neophodnim održati usmenu raspravu radi potpunog i pravilnog utvrđenja činjeničnog stanja i saslušati i samog dobavljača kako bi utvrdio je li doista riječ o vjerodostojnoj dokumentaciji imajući u vidu okolnosti pod kojim mu je dostavljen sam ugovor.

Sukladno tome AZTN je odredio i održao usmenu raspravu 14. veljače 2025. na kojoj je u svojstvu svjedoka nazočio svjedok [...] i koji je nakon što je upozoren, u skladu s odredbama članka 63. i članka 64. ZUP-a, da je dužan svjedočiti, da je dužan govoriti istinu i koje su posljedice davanja lažnog iskaza izjavio kako je obrt naslijedio od svojega oca 2018. i od tada on osobno surađuje sa strankom, ali njegov otac je još od 1980. bio u poslovnoj suradnji sa strankom. Svjedok je pojasnio kako uzgaja niz različitih kultura, ima oko 30 ha zemljišta i sve svoje kulture prodaje isključivo stranci. Otkup se odvija uvijek na osnovi pisanoga ugovora s time da se ugovor ne može sklopiti prilikom predaje pšenice jer još nije utvrđena kvaliteta pšenice. Svjedok je, nadalje, potvrdio da je ugovor sklopljen na dan koji je naveden u ugovoru, dakle 27. srpnja 2023. i to za isporuku količine pšenice navedene u njemu i za tu godinu. Iskaz svjedoka se u bitnom podudara s opisom preuzimanja i kupnje pšenice kojeg je dao ŽITAR pri čemu proizlazi da se istovremeno primjenjuju javno objavljeni uvjeti u pogledu cijene, kvalitativnih parametara, mjesta isporuke i uvjeta isporuke i ugovor kojim se propisuju i dodatni uvjeti kao što su količina pšenice koja je predmetom kupoprodaje i obveza kupca da snosi trošak analize kvalitete. Na pitanje o tome iz kojega razloga je pšenicu predao 8. srpnja 2023., a ugovor potpisao tek 27. srpnja 2023., svjedok je pojasnio da je razlog tome potreba utvrđivanja i obračuna kvalitete pšenice, kada je to bilo dovršeno ŽITAR ga je pozvao, predočio mu je obračunski blok koji sadrži sve bitne vrijednosti koje utječu na konačnu cijenu, primjerice vlaga, primjesa, hektolitar itd., kazao mu cijenu za pšenicu takve utvrđene kvalitete i kako mu je to bilo prihvatljivo odlučio je prodati pšenicu stranci i tada su pristupili potpisivanju ugovora. Svjedok je potvrdio da je do prijenosa vlasništva pšenice došlo onog trenutka kada je on odlučio prodati tu pšenicu, a to je trenutak kada su se on i kupac usuglasili oko svih uvjeta ugovora i kada su sklopili sam ugovor. Svjedok je samoinicijativno predao u spis dokumentaciju koju ima vezano uz poslovni odnos sa strankom, pa je tako predao Kupoprodajni ugovor [...], sklopljen 27. srpnja 2023., račun [...], obračunski blok od 27. srpnja 2023. i tri prijemna bloka - vagarinke koje se odnose na isporuku pšenice od 8. srpnja 2023., a što se podudara s dokumentacijom koju je u konačnici predao u spis sam ŽITAR.

ŽITAR se u svojem iskazu na usmenoj raspravi održanoj 14. veljače 2025. posebno osvrnuo na razlog iz kojeg je došlo do samog ovog postupka i razmimoilaženja u danim očitovanjima. Tako je naveo kako je velika grupacija s oko 500 zaposlenih. U vrijeme žetve i općenito otkupa pšenice vlada iznimno velika gužva, stotine ljudi kolaju unutar njegovog prostora, dobavljači očekuju da njihova pšenica bude preuzeta čim prije i nastoji se odraditi cjelokupni posao preuzimanja pšenice što je prije moguće i fizički i administrativno jer u suprotnom nezadovoljni dobavljač može odlučiti otići i svoju pšenicu ponuditi konkurenciji koja je na tom području iznimno velika. Tu se ponajprije misli na mađarsko tržište i dobavljač svakako ima izbora kada je riječ o tome kome će prodati pšenicu. U svoj toj strci, po priznanju ŽITARA, jednostavno se dogodio propust. Dalje pojašnjava da se ugovor radi u Odjelu kooperacije, dobavljač odmah dobije svoj potpisani primjerak ugovora, a pravilo je tada bilo da se ugovor proslijedi u Odjel

financija i računovodstva. Ne može reći što se u konkretnom slučaju dogodilo, odnosno kada je taj ugovor došao u Odjel financija i računovodstva, niti može sa sigurnošću reći gdje se ugovor nalazio u trenutku kada je [...] u ime ŽITARA dala očitovanje AZTN-u 9. travnja 2024. navodeći da s dobavljačem [...] posluje na osnovi uvjeta otkupa. Moguće da je tome pridonijela okolnost da je djelatnik stranke koji je kao voditelj Odjela Kooperacije zadužen za tu dokumentaciju na dugotrajnom bolovanju. Nakon što je pokrenut upravni postupak, ŽITAR se angažirao i naravno da je pronašao ugovor jer je dobavljač u sustavu PDV-a i nije moguće da onda kao takav nema sklopljen ugovor o otkupu pšenice.

ŽITAR je prethodno u podnesku od 29. studenoga 2024. obavijestio AZTN kako provjerava je li neki dobavljač porezni obveznik i na web stranici: porezna.gov.hr.

Iako je ŽITAR tijekom postupka davao proturječne izjave oko načina poslovanja s dobavljačem [...], u konačnici je dostavio ugovor koji je sklopljen s dobavljačem i pojasnio razloge zbog kojeg prvotno taj ugovor nije dostavljen AZTN-u na njegovo traženje, a koje razloge je AZTN ocijenio životno uvjerljivim te je poklonio vjeru njegovom kazivanju da je jednostavno riječ o propustu dostave ugovora. Tome je posebno pridonio iskaz svjedoka kojeg je AZTN ocijenio uvjerljivim i vjerodostojnim i koji je jasno i bez ikakve dvojbe potvrdio da je sa ŽITAROM poslovao na osnovi ugovora o kupnji pšenice i da je taj ugovor sklopljen onog dana koji je u njemu i naveden kao dan sklapanja ugovora.

Posljedično tome da je ispitni postupak pokazao kako je ŽITAR ipak imao sklopljeni ugovor o kupnji pšenice s dobavljačem, otklonjena je indicija koja je bila povod za pokretanje upravnog postupka i koja je upućivala na moguće nametanje nepoštene trgovačke prakse iz odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a u smislu da je ŽITAR kupovao pšenicu od dobavljača bez pisanog ugovora, a da pritom nisu ispunjeni uvjeti iz odredbe članka 6. stavka 1. ZNTP-a koji bi opravdavali izostanak pisanog ugovora.

Potrebno je ukazati i kako je AZTN kontrolirao sadržaj samog ugovora nakon što mu je naposljetku dostavljen, riječ je o ugovoru koji je po sadržaju istovjetan ugovorima koje je ŽITAR još ranije dostavio AZTN-u u odnosu na druge promatrane dobavljače i u kojima, nakon opsežne analize i uzimanja u obzir svih utvrđenih činjenica, a posebice toga da je ŽITAR uz istovremenu primjenu javno objavljenih uvjeta sklapao i ugovore u pisanom obliku posljedično čemu je bilo nužno sve bitne sastojke sagledati u ukupnosti dokumentacije, AZTN nije utvrdio da bi kroz sadržaj ugovora ŽITAR nametnuo dobavljaču [...] nepoštene trgovačke praksu u smislu ZNTP-a.

3.1.2. Utvrđenja AZTN-a vezano uz provedbu odredbi uvjeta otkupa pšenice

U obavijesti od 11. studenoga 2024. AZTN je upozorio ŽITAR kako će osim osnovanosti indicije koja je bila povod pokretanja upravnog postupka, u samom postupku provjeriti osnovanost i način cjelokupnog njegovog poslovanja u promatranoj 2023. i s ostalim dobavljačima pšenice od kojih je kupovao pšenicu rod 2023. bez posebnog pisanog ugovora odnosno na osnovi uvjeta otkupa upravo iz razloga što je utvrđena indicija ukazivala na moguće njegovo poslovanje na osnovi ponuda koje sadrže javno objavljene i obvezujuće uvjete, dakle, bez pisanog ugovora i u slučaju kada, a kako su to do tada utvrđene okolnosti upućivale, nisu ispunjeni uvjeti za takav način poslovanja.

Stoga je AZTN zatražio od ŽITARA dostavu popisa svih domaćih i inozemnih dobavljača od kojih je ŽITAR otkupljivao pšenicu rod 2023. u razdoblju od 13. lipnja 2023. do 1. kolovoza 2023. na temelju javno objavljenih uvjeta otkupa. Stranka je uz podnesak od 29. studenoga 2024. dostavila popis dobavljača iz kojih nije bilo moguće utvrditi je li to popis svih dobavljača ili samo onih s kojima posluje na osnovi uvjeta otkupa. Stoga je AZTN raspravnim zaključkom od 14. veljače 2025. ponovno naložio ŽITARU da dostavi popis svih domaćih i inozemnih dobavljača od kojih je kupovala pšenicu rod 2023. u razdoblju od 13. lipnja 2023. do 1.

kolovoza 2023. isključivo na temelju javno objavljenih uvjeta otkupa. ŽITAR je uz podnesak od 19. veljače 2025. dostavio popis dobavljača pšenice rod 2023. istaknuvši kako je posebno označio dobavljače koji su predali pšenicu na temelju javno objavljenih uvjeta otkupa, a na naknadno ukazivanje AZTN-a da su među tim posebno označenim dobavljačima nalaze i dobavljači za koje je ranije dostavio ugovore, ŽITAR je izjavio kako s pojedinim dobavljačima od kojih otkupljuje pšenicu na temelju javno objavljenih uvjeta ima također i ugovor, iako to nije propisano, dakle opet nije jasno označio odnosno nije odgovorio na pitanje AZTN-a s kojim dobavljačima posluje isključivo na osnovi uvjeta otkupa.

AZTN se, sukladno odredbi članka 17. stavka 1. ZNTP-a obratio pojedinim dobavljačima iz dostavljenog popisa i to [...], [...], [...], [...] i [...]. Svi dobavljači izuzev [...] dostavili su ugovore sklopljene sa ŽITAROM uz drugu vezanu dokumentaciju, dok je [...] u podnesku od 20. ožujka 2025. izjavio kako sa ŽITAROM u 2023. nije sklopio ugovor o otkupu uroda žitarica, već da je jedan dio pšenice sam predao pri čemu je dobavljač u cilju potkrepljenja svojih tvrdnji dostavio AZTN-u obrazac ugovora iz kojeg proizlazi da nije potpisan ni po jednoj ugovornoj strani, a kako je riječ o dobavljaču koji je porezni obveznik i izdaje račun, dakle, kupac umjesto njega ne izdaje otkupni blok, za kupnju pšenice ŽITAR je morao s dobavljačem imati pisani ugovor. AZTN je stoga 16. svibnja 2025. suočio ŽITAR s takvom izjavom dobavljača na što je ŽITAR u podnesku od 22. svibnja 2025. izjavio kako je dobavljač u zabludi ako tvrdi da nije sklopio ugovor budući da je takav ugovor sklopljen. ŽITAR je doista i dostavio Kupoprodajni ugovor 05-2023 od 24. srpnja 2023. koji je potpisan kako po njemu kao kupcu tako i po dobavljaču.

U istom tom podnesku ŽITAR je izjavio kako je pregledom dokumentacije utvrđeno da je s dobavljačima [...], [...] i [...] napravljen otkup pšenice na osnovu javno objavljenih uvjeta te s navedenim dobavljačima nije napravljen kupoprodajni ugovor, te da je uz podnesak od 19. veljače 2025. poslao svu dokumentaciju za te dobavljače.

Iz izloženog razvidno je kako je AZTN dvije godine, počevši od prvog dopisa 14. kolovoza 2023., pokušao od ŽITARA dobiti podatak s kojim dobavljačima posluje na osnovi ugovora, a s kojim na osnovi javnih uvjeta otkupa da bi se ŽITAR u konačnici izjasnio koji su to dobavljači tek 22. svibnja 2025. AZTN smatra potrebnim ukazati kako je takvo postupanje nedvojbeno pridonijelo odugovlačenju postupka i svakako bi ocijenio značaj takvog postupanja u okviru otegotnih okolnosti da je rješenjem utvrdio nametanje nepoštenih trgovačkih praksi.

Što se tiče dobavljača za koje se ŽITAR konačno izjasnio u podnesku od 22. svibnja 2025. kako s njima posluje na osnovi javno objavljenih uvjeta, bez pisanog ugovora, a riječ je o dobavljačima [...], [...] i [...], AZTN je utvrđivao je li riječ o dobavljačima na koje se odnosi izuzeće iz odredbe članka 6. stavka 1. ZNTP-a, a ujedno je analizirao način primjene uvjeta otkupa u praksi.

Iz dostavljene dokumentacije je razvidno kako je na obračunskim blokovima koje je ŽITAR sačinio, a dobavljači [...], [...] i [...] potpisali sadržana izjava dobavljača da nisu porezni obveznici u smislu Zakona o porezu na dohodak i da nisu u sustavu PDV-a, nadalje, u odnosu na dobavljače [...] i [...] ŽITAR je uz podnesak od 29. studenoga 2024. dostavio AZTN ispis s web stranice Ministarstva financija, Porezna uprava iz kojeg je razvidno kako je ŽITAR na dan isporuke pšenice provjeravao i sam dane izjave dobavljača utvrdivši da ni [...] ni [...] nisu obveznici PDV-a.

U trenutku kada je [...] isporučila pšenicu 3. srpnja 2023. [...] 6. srpnja 2023., a [...] 8. srpnja 2023., ŽITAR je imao javno objavljene obvezujuće uvjete otkupa pšenice i to konkretno Uvjete otkupa pšenice I koji su bili na snazi do 13. srpnja 2023. kada ih zamjenjuju Uvjete otkupa II koji su bili u primjeni do 1. kolovoza 2023., te su uvjeti otkupa sadržavali odredbe iz članka 5. stavka 1. točaka 1. do 5. ZNTP-a i pritom je riječ o dobavljačima umjesto kojih je kupac uslužno izdavao otkupni blok. S obzirom na to, AZTN je utvrdio kako ŽITAR, poslujući s ovim

dobavljačima bez pisanog ugovora, nije nametnuo nepoštenu trgovačku praksu u smislu odredbe članka 4. stavka 2. točke 1. ZNTP-a jer je riječ o izuzeću dopuštenom u smislu odredbe članka 6. stavka 1. ZNTP-a.

U odnosu na dobavljačicu [...], ŽITAR je 9. travnja 2024. na zahtjev AZTN-a dostavio zapisnik kontrolne kuće [...] broj [...], otkupni blok broj [...] za otkup pšenice rod 2023. od 19. srpnja 2023., obračunski blok od 19. srpnja 2023. i prijemne blokove-vagarinke broj [...] i broj [...], obje od 3. srpnja 2023. U odnosu na dobavljača [...], ŽITAR je uz podnesak od 29. studenoga 2024. dostavio prijemni blok-vagarinku broj [...] od 6. srpnja 2023., primku od 19. srpnja 2023., obračunski blok od 19. srpnja 2023. i zapisnik [...] broj [...] bez vidljivog naznačenog datuma, dok je nastavno na poslovanje s dobavljačem [...] dostavljen prijemni list – vagarinka za odvagu broj [...] od 8. srpnja 2023., primka od 20. srpnja 2023., obračunski blok od 20. srpnja 2023. te zapisnik [...] broj [...]. Budući da u odnosu na potonja dva dobavljača nisu dostavljeni otkupni blokovi, na upit AZTN-a o tome ŽITAR je u podnesku od 19. veljače 2025. izjavio kako nema formalne razlike između obračunskog i otkupnog bloka, osim u automatizaciji procesa izrade dokumenta, da je otkupni blok pomoćna tablica koju je izrađivala osoba zadužena za obračune, a koristila se prije uspostave automatiziranog programskog obračuna (obračunski blok).

Neovisno od naziva kojeg je ŽITAR dao dokumentu kojeg izdaje umjesto dobavljača i na osnovi kojeg izvršava plaćanje, takav dokument mora udovoljavati uvjetima iz odredbe članka 7. stavka 4. ZNTP-a što znači da mora sadržavati elemente vezane uz obračun vrijednosti i to količinu preuzete robe, kakvoću i utvrđenu cijenu te jasno navedeni iznos ugovorenih popusta ili rabata i točnu specifikaciju na što se iznosi odnose u skladu s javno objavljenim i obvezujućim uvjetima kupca prema dobavljaču.

Nakon analize dostavljenih obračunskih blokova AZTN je utvrdio kako su sastavljeni u skladu sa ZNTP-om, te parametri o utvrđenoj vlazi, primjesama, hektolitrima i proteinima sadržani u njima podudaraju se s podacima sa zapisnika o analizi kvalitete kontrolne kuće [...].

U odnosu na dobavljačicu [...] iz dostavljene dokumentacije proizlazile su određene nejasnoće koje je AZTN tijekom postupka razjasnio. Tako je, primjerice, ŽITAR zatražen da objasni razlog iz kojeg izračunata neto primljena količina [...] kg naznačena na otkupnom bloku broj [...] ne odgovara količini naznačenoj na pripadajućem prijemnom bloku - vagarinka [...] od 3. srpnja 2023. i obračunskom bloku od 19. srpnja 2023. ŽITAR je u podnesku od 9. travnja 2024. izjavio kako je na otkupnom bloku broj [...] greškom napisana količina od [...] kg dok su ostali podaci na obračunskom bloku i fakturi točni na osnovu primljene količine odnosno obračunske količine, međutim kako navedena greška nije utjecala na obračun i količine i s obzirom na to da su cijene ispravno obračunate, sama razlika nije utjecala na obračun količine pa onda i ukupne cijene, a ŽITAR je ujedno i dostavio ispravljeni otkupni blok.

AZTN u odnosu na ova tri dobavljača [...], [...] i [...] od kojih je stranka kupovala pšenicu na otkupni blok nije utvrdio prekoračenje rokova plaćanja. U tom pogledu potrebno je istaknuti kako su sva plaćanja u skladu s odredbom članka 5. stavaka 7. ZNTP-a dakle unutar 60 dana od dana otkupnog bloka pri čemu se vodilo računa i da sukladno odredbi stavka 8. istog članka Zakona razdoblje plaćanja počinje teći od dana isporuke pšenice jer je ovdje riječ o slučaju kada kupac utvrđuje iznos koji treba platiti.

Cijeneći cjelokupnu dostavljenu dokumentaciju i očitovanja dana tijekom postupka, AZTN nije utvrdio da je ŽITAR u poslovanju s dobavljačima [...], [...] i [...] postupio protivno javno objavljenim i obvezujućim uvjetima niti da je u poslovanju s tim dobavljačima u promatranom razdoblju povrijedio odredbe ZNTP-a.

4. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje u tekstu: Vijeće) je u skladu s ovlaštenjima iz odredbe članka 13. stavka 2. ZNTP-a, na svojoj sjednici 29/2025., održanoj 7. listopada 2025., razmotrilo cjelokupno činjenično stanje i okolnosti utvrđene u ovom postupku te utvrdilo da nema zakonskih pretpostavki za daljnje vođenje predmetnog postupka. Iako su postojale indicije za pokretanje predmetnog postupka po službenoj dužnosti, AZTN tijekom ispitnog postupka nije pronašao dokaze kojima bi se te indicije potvrdile niti je pronašao dokaze o povredi odredaba ZNTP-a. Razlozi za navedenu odluku Vijeća detaljno su obrazloženi u točki 3. obrazloženja ovoga rješenja. Stoga je AZTN, temeljem odluke Vijeća, riješio kao u točki I. izreke ovoga rješenja.

5. Objava rješenja

U skladu s odredbom članka 22. ZNTP-a, ovo rješenje će biti objavljeno na mrežnoj stranici AZTN-a, pri čemu će poslovne tajne sadržane u tom rješenju biti izuzete od javne objave kako je odlučeno u točki II. izreke ovoga rješenja.

Odredbom članka 2. stavka 1. točke 14. ZNTP-a, poslovne tajne definirane su kao poslovne informacije određene u smislu propisa kojim se utvrđuju pravila o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti i općim propisom o zaštiti tržišnog natjecanja pa se slijedno tome primjenjuje Zakon o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti („Narodne novine“, broj 30/18.) i odredba članka 53. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13., 41/21. i 155/23.).

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovoga rješenja žalba nije dopuštena, ali nezadovoljna stranka može tužbom pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom, u roku od 30 dana od primitka rješenja (članak 20. stavak 2. ZNTP-a).

Predsjednica Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

dr. sc. Mirta Kapural, dipl. iur.

Napomena: U skladu s odredbom članka 22. stavka 2. ZNTP-a u vezi s odredbama članka 2. stavka 1. točke 14. ZNTP-a, članka 53. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja („Narodne novine“, br. 79/09., 80/13., 41/21. i 155/23.) i članka 3. stavka 1. točke 5. Zakona o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti („Narodne novine“, broj 30/18.), podaci koji predstavljaju poslovnu tajnu izuzeti su od objavljivanja te su u tekstu navedeni podaci označeni znakovima: [...].